

DOKUMENTARNI IZVJEŠTAJ · 09 SEPTEMBER 2026

Grimizna Zima

Represija ustanka 2025-26 u Islamskoj Republici Iran: dokumentarni izvještaj

42,000+

ubijenih prosvjednika

100,000+

prিতvorenih

200+

gradova, svih 31 provincija

8.-9. siječnja

najsmrtonosnije noći

Sastavljeno iz javne arhive na iranholocaust.org. Nezavisni dokumentacijski projekt; nije povezan ni s jednom vladom, političkom strankom ili oporbenom organizacijom. Objavljeno pod CC BY 4.0.

Izvršni sažetak

Između kraja prosinca 2025. i veljače 2026. Islamska Republika Iran suočila se s najvećim kontinuiranim prosvjednim pokretom u svojoj povijesti. Demonstracije zabilježene u više od 200 gradova diljem svih 31 provincija dočekane su bojnomoć municijom, masovnim uhićenjima i, od siječnja 2026., ubrzanim pogubljenjima uhićenih prosvjednika.

Ovo izvješće objedinjuje javne zapise pohranjene u arhivi na iranholocaust.org: kronologiju prosvjeda, događaje u noćima 8. i 9. siječnja 2026., broj žrtava i uhićenih koje su prikupili neovisni promatrači, institucije koje provode represiju i odgovor stranih vlada i multilateralnih tijela. Svaki odjeljak preuzet je s odgovarajuće objavljene stranice arhive, koja sadrži izvore za svaku stavku.

Ovdje navedeni podaci su procjene prikupljene u uvjetima ograničenog pristupa internetu, zatvorenih sudova i uskraćivanja pristupa neovisnim istražiteljima. Treba ih čitati kao dokumentirani minimum, a ne kao konačan ukupan broj; ograničenja su navedena u odjeljku 7.

Ključni nalazi

1. Smrtonosna sila korištena je protiv nenaoružanih demonstranata kao rutinska metoda kontrole gomile, a ne kao izniman odgovor na nasilje.
2. Noći 8. i 9. siječnja 2026. označavaju najsmrtonosniji zabilježeni interval ustanka, pri čemu je Rašt u pokrajini Gilan zabilježio najveći broj žrtava u jednoj noći.
3. Pogubljenja nakon zatvorenih postupaka, bez branitelja po izboru optuženika i na temelju priznanja za koja su optuženici rekli da su iznuđena, nastavila su se tijekom cijelog razdoblja.
4. Prekidi komunikacija nametnuti su istodobno s najtežim operacijama, suzbijajući istodobnu dokumentaciju i smanjujući zabilježene brojke žrtava.
5. Međunarodna reakcija bila je uglavnom deklarativna. Izjave zabrinutosti rijetko su bile popraćene strukturnim sankcijama, smanjenjem odnosa ili upućivanjem na mehanizme odgovornosti.
6. Dokazna osnova je namjerno nepotpuna zbog djelovanja države. Neovisni promatrači, obitelji i mreže dijaspore ostaju primarni kanal dokumentacije.

Sadržaj

1. Pozadina: kako je ustanak počeo
 2. Kronologija prosvjeda
 3. Noći 8. i 9. siječnja 2026.
 4. Žrtve, uhićenja i pogubljenja
 5. Aparat represije
 6. Međunarodni odgovor
 7. Metodologija i ograničenja
- Plakat: mrtvi, imenom
8. Preporuke
- Prilog: izvori i skupovi podataka

Napomena o sadržaju: ovaj izvještaj opisuje ubojstva, mučenje, smrti u pritvoru, seksualno nasilje i pogubljenja, uključujući i maloljetnika.

ODJELJAK 1

Pozadina: kako je ustanak počeo

Uzroci aktualnog ustanka, po čemu se razlikuje od ranijih valova prosvjeda i kako je država odgovorila.

Kratak odgovor. Iranci protestiraju jer su se četiri desetljeća pritužbi stopila: obvezni hidžab i nadzor nad ženskim tijelima, masovna pogubljenja, urušeno gospodarstvo te neispunjene osnovne potrebe poput vode i struje. Aktualni val započeo je krajem prosinca 2025. i proširio se na više od 200 gradova, a dočekan je vatrom iz vatrenog oružja, masovnim uhićenjima i isključivanjem interneta.

Zbog čega ljudi protestiraju?

- **Obvezni hidžab i nadzor nad ženama.** Ophodnja za usmjeravanje, nadzor nad ženama u automobilima i na radnim mjestima te smrt Mahse Amini 2022. i dalje su simbol državne kontrole nad privatnim životom.
- **Pogubljenja.** Iran pogubljuje više ljudi od bilo koje druge zemlje osim Kine, uključujući prosvjednike osuđene nakon sumarnih suđenja. Pogledajte pogubljenja.
- **Gospodarski kolaps.** Deprecijacija valute, inflacija i neisplaćene plaće gurnule su velike dijelove plaćene srednje klase u siromaštvo.
- **Infrastrukturni kolaps.** Redoviti nestanci struje, nestašice plina zimi i ozbiljna oskudica vode potaknuli su prosvjede u provincijskim gradovima koji su u ranijim valovima ostali mirni.
- **Nema puta do promjene.** Režirani izbori, zatvoreni odvjetnici i ugašene novine ostavljaju ulicu kao jedini preostali kanal.

Kada su započeli sadašnji prosvjedi?

Ophodnja za Grimizna zima ustanak je započeo krajem prosinca 2025. i naglo eskalirao u siječnju 2026. Noći 8. i 9. siječnja 2026. donijele su najveći broj smrtnih slučajeva u jednoj noći, a Rašt je bio najteže pogođen grad.

Po čemu se ovo razlikuje od 2009., 2019. i 2022.?

Val	Okidač	Ključni zahtjev
Zeleni pokret 2009.	Sporni predsjednički izbori	Reforma unutar sustava
Aban 2019.	Poskupljenje benzina	Ekonomska pomoć; zatim promjena režima
Žena, život, sloboda 2022.	Smrt Mahse Amini	Ukidanje obveznog hidžaba i klerikalne vladavine
Grimizna zima 2025.–2026.	Kumulativno: cijene, nestanci struje, pogubljenja	Kraj Islamske Republike

Iranski ustanak 2026. — Grimizna zima: vremenska linija, gradovi, žrtve i kako su se iranski prosvjednici suočili s gušenjem Islamske Republike.

Ustanak.

Četrdeset sedam godina, u četrnaest poglavlja državnog nasilja — od krova škole Refah do ulica Rashta.

Počeci — arhitektura represije.

U noći **15. veljače 1979.**, tri dana nakon povratka Homeinija, četiri generala Šahove vojske pogubljena su na krovu škole Refah u Teheranu. Suđeno im je na revolucionarnom sudu s jednim sucem, kojeg je vodio **Sadegh Khalkhali**, „sudac vješala”. U roku od deset mjeseci, nova država pogubila je preko 500 ljudi.

Institucionalni oblik Islamske Republike — revolucionarni sudovi, moralne patrole, IRGC, odbori smrti — uspostavljen je u tim prvim mjesecima.

Izvor: Boroumand centar, Amnesty International (1980), Ervand Abrahamian, *Mučenička priznanja*.

Vladavina terora.

Nakon što je masovna demonstracija 20. lipnja 1981. ugušena, režim se okrenuo protiv ljevice, Tudeh stranke, neovisnih lijevih skupina i **bahajske zajednice**. Amnesty je dokumentirao najmanje 2.946 pogubljenja samo 1981. godine; stvarni broj je veći. **Asadollah Lajevardi**, tužitelj u Evinu, postao je arhitekt masovnih mučenja i pogubljenja. Do 1982. godine većina velikih oporbenih organizacija bila je desetkovana, njihovi vođe ubijeni, a članovi prisiljeni u ilegalu ili egzil.

Izvori: Amnesty International, Boroumand Centar, Bahá'í International Community.

Zatvorski masakri.

Nakon Homeinijeve tajne fatve krajem srpnja 1988., „odbori smrti” u Evinu, Gohardashtu i zatvorima diljem zemlje ispitivali su političke zatvorenike — većinom one koji su već služili kazne — po nekoliko minuta svakog. Oni koji nisu uspjeli odreći se svojih uvjerenja bili su obješeni. Procjene se kreću od 4.500 do preko 30.000 pogubljenih tijekom dva mjeseca. Tijela su pokopana u neoznačenim masovnim grobnicama u **Khavaranu** i drugdje; obiteljima je do danas zabranjeno žalovati za svojim mrtvima.

Veliki ajatolah **Hossein-Ali Montazeri**, tada Homeinijev nasljednik, usprotivio se ubistvima: „*Najveći zločin u Islamskoj Republici, zbog kojeg će nas povijest osuditi, počinjen je po vašoj naredbi.*” Uklonjen je iz nasljedstva.

Izvori: Amnesty: Krvlju natopljene tajne (2018), Iran Human Rights Documentation Center.

Lančana ubojstva.

Između 1988. i 1998. godine deseci disidenata, intelektualaca i pisaca ubijeni su u Iranu od strane agenata Ministarstva obavještajnog sustava. Ubojstva **Dariussha Forouhara i Parvaneh Eskandari** (22. studenoga 1998.), **Mohammada Jafara Pouyandeha i Mohammada Mokhtarija** konačno su prisilila na priznanje. Odgovor države bio je identificirati zamjenika ministra, **Saeeda Emamija**, kao „glavnog krivca”; umro je u pritvoru 1999., službeno od samoubojstva pijenjem kreme za uklanjanje dlaka.

ODJELJAK 2

Kronologija prosvjeda

Kako je počela Grimizna zima: kolaps rijala, štrajk na bazaru i prvi nestanci struje u prosincu 2025.

Ustanak koji je proizveo najkrvaviji mjesec u povijesti Islamske Republike nije započeo 8. siječnja. Počeo je pet tjedana ranije, kolapsom valute i zatvorenim bazarom. Ova stranica bilježi prosinac 2025. na vlastiti način.

Koliko je ljudi ubijeno? Pogledajte cijeli praćenje broja poginulih u Iranu — provjereni imenovani brojevi, službeni podaci i razlika između njih, po razdobljima.

Dan po dan

Rani prosinac	Rijal se slama Valuta je pala na više od 120.000 tomana za dolar. Cijene kruha, lijekova i goriva mijenjale su se tjedno. Nestanci struje od šest do osam sati dnevno bili su uobičajeni u Teheranu, Karadžu i Isfahanu.
Sredina prosinca	Štrajkovi na bazarima počinju Trgovci na Velikom bazaru u Teheranu zatvorili su štandove zbog tečaja i carinskog čišćenja. Štrajkovi su se u roku od nekoliko dana proširili na Tabriz, Isfahan i Mašhad.
Kasni prosinac	Od cijena do sustava Povici su se pomaknuli s troškova života na samu državu. Prosvjedi su zabilježeni u više od 180 gradova. Vozači kamiona i radnici petrokemijskih postrojenja pridružili su se valovitim prekidima rada.
28.–31. prosinca	Prve smrti i prvi nestanci struje Sigurnosne snage su otvorile vatru na gomile u nekoliko provincijskih gradova. Mobilni internet je bio ograničen noću u kurdskim i beludžijskim pokrajinama — obrazac koji će prethoditi siječanjskim ubojstvima.

Zašto je prosinac važan

Siječanjaska ubojstva obično se prikazuju kao da su počela 8. siječnja. Nisu. Prosinac 2025. je mjesec kada je prosvjed promijenio karakter: od štrajka na tržnici zbog tečaja u nacionalni pokret protiv sustava, i od policijskog obuzdavanja do prve upotrebe vatrenog oružja i regionalnih internetskih blokada. Svaki element Dviju noći bio je isproban u posljednjem tjednu prosinca.

To također objašnjava geografiju. Ustanak nije počeo u sjevernom Teheranu. Počeo je u trgovačkim četvrtima i provincijama — Rašt, Nišabur, Marvdašt, Javanrud, Azna, Kermanšah — mjestima bez dopisničkih ureda i bez propusnosti.

Što je prebrojano u prosincu

Nijedan promatrač nije objavio brojku samo za prosinac. HRANA-ina provjerena Grimizna zimska lista, zatvorena 23. veljače 2026. s 7.007 potvrđenih smrtnih slučajeva, tretira kraj prosinca 2025. kao početak razdoblja. Službeni vladin broj od 3.117, objavljen 1. veljače 2026., pokriva isto razdoblje.

Što se dogodilo u Iranu u siječnju 2026.: datirani zapis o Grimiznozimskim prosvjedima, dvije noći 8. i 9. siječnja, pokolju u Raštu i svakoj objavljenoj brojci poginulih.

Povezano: Izrael, SAD i Iran — kako su Iranci vidjeli napade: dvanaestodnevni rat u lipnju 2025., operacija 'Epic Fury' 2026., evidencija ciljeva i civili koji su svejedno ubijeni.

U trideset i jednom danu prosvjedni pokret koji je započeo zbog cijena i nestanka struje postao je najkrvaviji sukob između Islamske Republike i njezinih vlastitih građana od 1979. Ova stranica bilježi što se dogodilo, dan po dan, i postavlja svaku objavljenu brojku poginulih jednu uz drugu kako bi čitatelji mogli točno vidjeti gdje se razlikuju.

Koliko je ubijeno? Pogledajte cijeli Praćenje broja poginulih u Iranu — provjereni imenovani popisi, službene brojke i razlika između njih, po razdobljima.

Dan po dan

31. prosinca 2025. – 3. siječnja 2026.	Prije obračuna Amnesty International i Human Rights Watch dokumentirali su najmanje 28 ubijenih prosvjednika i promatrača u 13 gradova u 8 pokrajina. U Malekshahiju, pokrajina Ilam, Reza Azimzadeh, Latif Karimi, Mehdi Emamipour, Fares (Mohsen) Agha Mohammadi i Mohammad Reza Karami ubijeni su od strane snaga IRGC-a koje su pucale iz baze Basij. U Azni, pokrajina Lorestan, ubijeni su Vahab Mousavi, Mostafa Falahi, Shayan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand i Taha Safari – šesnaestogodišnjak, čije je tijelo uskraćeno njegovoj obitelji.
3. siječnja	Signal s vrha Ali Khamenei je javno izjavio da "izgrednike treba staviti na njihovo mjesto."
5. siječnja	Bez popuštanja Šef pravosuđa naložio je tužiteljima diljem zemlje da ne pokazuju "nikakvo popuštanje" prema pritvorenim prosvjednicima.
8. – 9. siječnja	Dvije noći Država je prešla s policijskog obuzdavanja na potpunu vojnu represiju. IRGC je dobio izričitu naredbu da upotrijebi smrtonosnu silu protiv nenaoružanih civila. Raspoređeni su snajperisti, oklopni transporter i helikopterski nadzor; medicinske ustanove su ciljane, a liječnici koji su liječili ranjene prosvjednike uhićeni. U Rashtu je HRANA dokumentirala najmanje 392 ubijene osobe, od kojih je velika većina stradala nakon što je uveden prekid interneta. Pročitajte cjelovit izvještaj o Dvije noći.
22. siječnja	Procjena UN-a Mai Sato, posebna izvišteljica UN-a za ljudska prava u Iranu, izjavila je da bi broj mrtvih mogao premašiti 20.000.
22. – 24. siječnja	Procurjela interna izvješća Interna izvješća Obavještajne organizacije IRGC-a navode brojku od 33.000 do 36.500. Procurjelo parlamentarno izvješće spominje 27.500.
25. siječnja	Dvije publikacije, dvije brojke Iran International objavio je procurjele dokumente Vrhovnog vijeća za nacionalnu sigurnost koji pokrivaju više od 400 gradova. Time je izvijestio o popisu od 30.304 smrti povezanih s prosvjedima registriranih u civilnim bolnicama samo za 8. i 9. siječnja, pozivajući se na dvojicu visokih iranskih dužnosnika koji su izjavili da je administracija "ostala bez vreća za tijela" i koristila "poluprikolice umjesto vozila hitne pomoći."
1. veljače	Službeni broj Vlada Pezeshkiana objavila je brojku od 3.117 mrtvih, uključujući oko 214 pripadnika sigurnosnih snaga.
23. veljače	Izvješće Grimizna zima HRANA je objavila provjereni imenik od 7.007 potvrđenih smrtnih slučajeva – 6.488 odraslih prosvjednika, 236 maloljetnika, 207 pripadnika sigurnosnih snaga i 76 osoba koje nisu sudjelovale u prosvjedima – dok se 11.744 slučaja još uvijek provjeravaju. Iran International je samostalno sastavio 6.634 imena.

Svaki objavljeni broj poginulih

Nijedno neovisno istraživanje nije dopušteno unutar Irana. Ovo su javno dostupni podaci od veljače 2026. godine, s navedenim izvorima.

Izvor	Poginuli	Napomena
Vlada Irana (1. veljače 2026.)	3,117	Službeni broj, uključuje oko 214 pripadnika sigurnosnih snaga
HRANA, <i>Grimizna zima</i> (23. veljače 2026.)	7,007	Provjereni imenik; 11.744 slučaja još u provjeri
Iran International (imenik)	6,634	Samostalno sastavljena imena
Posebni izvijestitelj UN-a (22. siječnja 2026.)	20,000+	Navedeno kao mogući minimum, a ne provjereni broj
Procurjelo parlamentarno izvješće	27,500	Neprovjerena informacija iz curenja podataka
Time (25. siječnja 2026.)	30,304	Bolnice su registrirale samo za 8. i 9. siječnja
Procurjela izvješća IRGC-ove obavještajne službe	33,000-36,500	Neprovjerena informacija iz curenja podataka, više od 400 gradova

Iran International je utvrdio manje od 100 podudarnih imena između svog popisa i vladinog popisa. Koji god broj preživi neovisnu istragu, najniže vjerodostojno procurjelo izvješće već čini 8. i 9. siječnja 2026. najsmrtonosnijim dvodnevnom događajem represije u modernoj iranskoj povijesti.

Mjesec u kojem su brojke utvrđene, predsjednik se ispričao i rat je počeo.

Povezano: Izrael, SAD i Iran — kako su Iranci vidjeli napade: lipanjski dvanaestodnevni rat 2025., operacija 'Epic Fury' 2026., evidencija ciljeva i civili koji su svejedno ubijeni.

Veljača 2026. zatvorila je Grimiznu zimu i otvorila nešto drugo. Ova stranica bilježi mjesec dan po dan: suprotstavljene brojke poginulih objavljene u njemu, prvu predsjedničku ispriku u povijesti Islamske Republike i vojnu kampanju koja je započela njezinog posljednjeg dana.

Koliko je ubijeno? Pogledajte cjelovito praćenje broja poginulih u Iranu — potvrđeni imenovani brojevi, službene brojke i jaz između njih, po razdobljima.

Dan po dan

1. veljače	Službeni broj Vlada Pezeškijana objavila je brojku od 3.117 mrtvih, uključujući oko 214 pripadnika sigurnosnih snaga — prvi i jedini državni broj na nacionalnoj razini.
Rana veljača	Sprovodi kao prosvjed Četrdesetodnevne komemoracije za mrtve iz siječnja privukle su mnoštvo u Raštu, Kermanšahu, Džavanrudu i Nišaburu. Nekoliko ih je rastjerano vatrenim oružjem, što je dovelo do novih smrti i novih sprovođa.
11. veljače	Pezeškijan se ispričava Na obljetnicu revolucije 1979., predsjednik Masud Pezeškijan javno se ispričao naciji — ne imenujući počinitelja, ne pokrećući istragu niti puštajući na slobodu ijednog pritvorenika.
Sredina veljače	Pogubljenja se nastavljaju Smrtne presude povezane s prosvjedima prošle su kroz revolucionarne sudove. Broj pritvorenika premašio je 100.000 prema nadzornim skupinama, a među pritvorenima su bili odvjetnici i liječnici.
23. veljače	HRANA zatvara svoj popis HRANA je objavila 7.007 potvrđenih smrtnih slučajeva za Grimiznu zimu: 6.488 prosvjednika, 236 maloljetnika, 207 pripadnika sigurnosnih snaga i 76 slučajnih prolaznika, uz dodatnih 11.744 slučaja koji su još u postupku provjere.
28. veljače	Operacija Epski bijes Nakon što su pregovori propali, Sjedinjene Države i Izrael pokrenule su zajedničku vojnu kampanju protiv Irana — otprilike 900 udara u prvih dvanaest sati. Vrhovni vođa Ali Hamenej ubijen je u prvim valovima napada. Uslijedio je drugi potpuni prekid interneta na nacionalnoj razini.

Brojke, jedna uz drugu

Veljača je mjesec u kojem su brojke utvrđene u javnom zapisu — i mjesec u kojem je postalo jasno da se nikada neće slagati.

Vlada, 1. veljače 2026.	3,117 — službeni broj vlade Pezeškijana, uključujući oko 214 pripadnika sigurnosnih snaga.
Iran International	6,634 imenovani mrtvi, neovisno sastavljeni. Manje od 100 imena preklapa se s vladinim popisom.
HRANA, 23. veljače 2026.	7,007 potvrđene smrti; 11.744 slučaja još u postupku provjere.
Posebni izvijestitelj UN-a	20,000+ izjavio je 22. siječnja 2026.
Procurjela obavještajna služba IRGC-a	33.000–36.500 u internim izvješćima od 22. do 24. siječnja 2026.

ODJELJAK 3

Noći 8. i 9. siječnja 2026.

Dvije noći 8. – 9. siječnja 2026. — masakr u Rashtu i najkrvavija 48-satna pobuna Irana u Grimiznoj zimi.

Dvije noći.

Što procurjeli brojevi mogu samo skicirati, svjedoci čine nepobitnim.

Upozorenje o sadržaju: ovaj odjeljak sadrži dokumentarne fotografije smrtnih slučajeva, ranjenih prosvjednika, vreća za tijela i mrtvačnica. Slike su ovdje reproducirane prema odredbi o poštenoj upotrebi (fair use) jer se sami događaji poriču.

Naredba za ubojstvo.

Režim je 8. siječnja 2026. s policijskog obuzdavanja prešao na potpuno vojno gušenje prosvjeda. IRGC-u je izričito naređena uporaba smrtonosne sile protiv nenaoružanih civila — što je najintenzivnija represija u povijesti Islamske Republike. Jedinice IRGC-a i Basija rasporedile su snajperiste, oklopna vozila i helikopterski nadzor. Medicinske ustanove bile su meta, a liječnici koji su liječili ranjene prosvjednike su uhićivani.

Među najsmrtonosnijim pojedinačnim incidentima bio je **masakr u Rashtu 2026.**: HRANA je dokumentirala najmanje 392 ubijenih samo u Rashtu, veliku većinu nakon što je nametnuta blokada interneta. Amnesty International i Human Rights Watch dokumentirali su najmanje 28 ubijenih prosvjednika i prolaznika u 13 gradova u 8 pokrajina između 31. prosinca 2025. i 3. siječnja 2026. — prije nego što je počelo najžešće gušenje. U *Malekshahiju, pokrajina Ilam*: Rezu Azimzadeha, Latifa Karimija, Mehdiya Emamipoura, Faresa (Mohsena) Agha Mohammadija i Mohammada Rezu Karamija ustrijelile su snage IRGC-a koje su pucale iz baze Basija. U *Azni, pokrajina Lorestan*: Vahab Mousavi, Mostafa Falahi, Shayan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand i Taha Safari — šesnaestogodišnjak čije je tijelo uskraćeno obitelji.

Hamenei je 3. siječnja izjavio da „izgrednike treba staviti na njihovo mjesto”. Šef pravosuđa je 5. siječnja naredio tužiteljima da ne pokazuju „nimalo popustljivosti”. Vlasti su prisilile obitelji nekih žrtava na istup u državnim medijima kako bi smrt svojih bližnjih pripisali nesretnim slučajevima, prijeteći im tajnim pokopima ako odbiju povući svoje izjave.

Svađa oko mrtvih.

Broj poginulih postao je jedan od najspornijih podataka u modernoj iranskoj povijesti. Službena brojka Pezeshkianove vlade, objavljena 1. veljače 2026., iznosila je **3.117** (uključujući oko 214 pripadnika sigurnosnih snaga). HRANA-in provjereni popis imena, objavljen 23. veljače 2026. u izvješću pod naslovom *Grimizna zima*, zabilježio je **7.007** potvrđenih smrtnih slučajeva — 6.488 odraslih prosvjednika, 236 maloljetnika, 207 pripadnika sigurnosnih snaga i 76 osoba koje nisu sudjelovale u prosvjedima — uz 11.744 slučaja koji su još uvijek pod revizijom. Iran International neovisno je prikupio podatke o **6.634** imena. Mreža liječnika koja je razgovarala s *The Guardianom* upozorila je da bi broj žrtava mogao premašiti **30.000**.

ODJELJAK 4

Žrtve, uhićenja i pogubljenja

Koliko je ljudi Islamska Republika ubila u gušenju prosvjeda i pogubljenjima — provjereni popisi imena, službene brojke i razlika među njima.

Kratak odgovor: u ustanku Grimizna zima 2025.–2026., HRANA je potvrdila **7.007 smrtnih slučajeva s imenima** do 23. veljače 2026. — 6.488 odraslih prosvjednika, 236 maloljetnika i 207 pripadnika sigurnosnih snaga — uz 11.744 slučaja koji su još u obradi. Iranska je vlast priznala **3,117**; visoki dužnosnici koje citira Iran International procjenjuju brojku iznad **30,000**; bolničke evidencije samo za dvije noći 8. i 9. siječnja zabilježile su **30,304**. Više procjene idu i dalje: izvješće liječnika iz Irana koje citira *The Sunday Times* navodi **16.500 mrtvih i oko 330.000 ozlijeđenih** do 18. siječnja; procurili klasificirani dokumenti koje je pregledao Iran International procjenjuju dvodnevni broj poginulih iznad **36,500**; a Reza Pahlavi, pozivajući se na dijasporske i medicinske mreže, izjavio je otprilike **50,000** mrtvih, uključujući oko 15.000 u Teheranu. Tvrdnje da stvarna brojka premašuje **100,000** široko kruže i još se ne mogu potvrditi — provjerena **100,000+** brojka odnosi se na pritvaranja. U ustanku Žena, život, sloboda 2022. **poginula je 551 osoba, uključujući 71 dijete**. Svaka brojka u nastavku nosi datum posljednje potvrde i organizaciju koja ju je objavila.

Broj poginulih po razdobljima

Razdoblje	Ubijeni	Zadržani	Od	Izvor
2025–2026. — Ustanak Grimizne zore	7.007 provjerenih imena 3.117 službeno · 16.500 (liječnici, 18. siječnja) · 30.304 bolnički registar · 36.500+ procurjelih dokumenata · 40.000 (NCRI/Pompeo) · 42.000+ procjena · ~50.000 (Pahlavi) · 100.000+ navodno, nepotvrđeno	100,000+	23. veljače 2026.	HRANA, Iran Human Rights, Iran International
8–9. siječnja 2026. — Dvije noći	392 samo u Raštu 30.304 smrtnih slučajeva iz bolničkog registra u 48 sati	—	24. siječnja 2026.	HRANA, Time, BBC
2022–2023. — Žena, život, sloboda	551 (uključujući 71 dijete)	22,000+	15. rujna 2023.	Iran Human Rights
30. rujna 2022. — Krvavi petak, Zahedan	96+	—	2023	Amnesty International
Studen 2019. — prosvjedi zbog cijena goriva	304+ (Reuters je izvijestio o do 1.500)	7,000+	Prosinac 2019.	Amnesty International, Reuters
Ljeto 1988. — zatvorski masakri	4,500-30,000 (procjene)	—	1988	Amnesty International, stručnjaci UN-a
Godišnja sudska pogubljenja, 2024.	972	—	2024	Iran Human Rights
Godišnja sudska pogubljenja, 2025.	1,500+	—	2025	Iran Human Rights

2025.-2026.: Grimizna zima

Ustanak koji je započeo prosvjedima u prosincu 2025. i eksplodirao 8. siječnja 2026. doveo je do najkrvavije represije u povijesti Islamske Republike. U optjecaju su četiri različite brojke koje mjere četiri različite stvari:

- **7.007 — provjerenih imena.** HRANA je zatvorila svoj popis 23. veljače 2026.: 6.488 odraslih prosvjednika, 236 maloljetnika, 207 pripadnika sigurnosnih snaga. Dodatnih 11.744 prijavljenih smrti ostalo je u postupku provjere. Ovo je donja granica: svaki unos ima ime, mjesto i datum.
- **3.117 — priznanje države.** Objavljeno 1. veljače 2026., nakon tjedana poricanja i neposredno prije vladine javne isprike 11. veljače.
- **30.304 — bolnički registar.** Time je izvijestio o popisu smrti povezanih s prosvjedima registriranih u civilnim bolnicama samo za 8. i 9. siječnja, pozivajući se na dužnosnike s pristupom evidencijama.
- **30.000-42.000+ — službena curenja informacija i procjene.** Visoki iranski dužnosnici koje citira Iran International postavili su broj poginulih iznad 30.000; šire procjene tijekom cijelog ustanka prelaze 42.000.

Najveća stopa pogubljenja po glavi stanovnika na svijetu, objašnjeno: godišnji podaci, smrtne optužbe i svako dokumentirano pogubljenje prosvjednika po imenu.

Pogubljenja.

Iran je svjetski predvodnik po broju pogubljenja po glavi stanovnika. Ova stranica navodi imenom prosvjednike i disidente koje je Islamska Republika pravosužno pogubila od početka ustanka Žena, život, sloboda u rujnu 2022., s datumom, optužbom i izvorom.

- **Javna vješanja i pogubljenja prosvjednika** — imenom popisanih 32 dokumentirana slučaja od 2020., s datumom, gradom, optužbom i izvorom.
- **Iranski broj mrtvih, razdoblje po razdoblje** — koliko je ubijeno u svakom obračunu i zašto se podaci razlikuju.
- **Spomen-obilježja** — cjelovite biografije pojedinačnih žrtava, uključujući pogubljene.
- **Baza podataka žrtava** — pretraživi zapis iza obje stranice.

Koliko ljudi Iran pogubi svake godine?

Iransko udruženje za ljudska prava (IHR) zabilježilo je **972 pogubljenja u 2024.** — najveći godišnji broj od 2008. — i najmanje **1.500+ pogubljenja u 2025.**, najviše od masovnih ubojstava 1988. Iran čini otprilike **tri od svaka četiri zabilježena pogubljenja u svijetu**. Podaci ovdje obuhvaćaju samo pogubljenja povezana s prosvjedima; pogubljenja zbog droge i običnih kaznenih djela zasebno prati IHR.

2022–2023. — pogubljenja u znaku „Žena, život, sloboda“

- **Mohsen Shekari**, 23 — obješen 8. prosinca 2022., Teheran. Optužba: „moharebeh“ (ratovanje protiv Boga) zbog navodnog ranjavanja pripadnika Basidža. Prvi pogubljeni prosvjednik u ustanku.
- **Majidreza Rahnavard**, 23 — javno obješen 12. prosinca 2022., Mašhad. Optužba: „moharebeh“.
- **Mohammad Mehdi Karami**, 22 — obješen 7. siječnja 2023., Karadž. Optužba: „korupcija na zemlji“. Prvak u karateu; suđeno mu zajedno s Hosseinijem.
- **Seyed Mohammad Hosseini**, 39 — obješen 7. siječnja 2023., Karadž. Dobrovoljni dječji trener. Prema izvješćima, pretučen i podvrgnut elektrošokovima tijekom ispitivanja.
- **Saleh Mirhashemi · Majid Kazemi · Saeed Yaghoubi** — obješeni 19. svibnja 2023., Isfahan. Poznati kao slučaj „Kuća Isfahan“. Svi su navodno mučeni; Kazemijeva audio-snimka priznanja procurila je iz zatvora.
- **Milad Zohrevand**, 21 — obješen 23. studenog 2023., Hamadan. Osuđen na zatvorenom suđenju.

ODJELJAK 5

Aparat represije

Jednostavno objašnjenje Islamskog revolucionarnog gardijskog korpusa — njegove strukture, ekonomske moći i uloge u gušenju prosvjeda.

Kratak odgovor. IRGC (Islamski revolucionarni gardijski korpus, ili Sepah-e Pasdaran) paralelna je iranska vojska, osnovana 1979. godine kako bi branila Islamsku Republiku, a ne granice zemlje. Izravno odgovara vrhovnom vođi, vodi miliciju Basidž i Quds snage za vanjske operacije te kontrolira velik dio iranskog gospodarstva.

Što znači kratica IRGC?

IRGC je kratica za **Islamski revolucionarni gardijski korpus**, na perzijskom poznat kao *Sepah-e Pasdaran-e Enqelab-e Eslami* (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی), obično skraćeno na *Sepah*. Osnovan je dekretom u travnju 1979., nekoliko tjedana nakon revolucije, kao snaga odana novom klerikalnom vodstvu i odvojena od regularne vojske (Arteš).

Tko kontrolira IRGC?

IRGC odgovara **vrhovnom vođi**, trenutno Ali Khamenei, a ne izabranom predsjedniku ili parlamentu. Njegovog vrhovnog zapovjednika imenuje Vrhovni vođa i on ga može smijeniti. Ovaj lanac zapovijedanja objašnjava zašto Gardu najbolje shvaćamo kao vojsku režima, a ne nacionalnu vojsku.

Koji su glavni ogranci IRGC-a?

Ogranak	Uloga
Kopnene snage	Unutarnja sigurnost i kontrola provincija; raspoređene protiv prosvjeda.
Zračno-svemirske snage	Balistički projektili i dronovi.
Mornarica	Brzi jurišni čamci u Perzijskom zaljevu i Hormuškom tjesnacu.
Quds snage	Operacije i mreže posrednika izvan Irana.
Basidž	Dobrovoljačka paravojna formacija mobilizirana za uličnu represiju i nadzor.
Obavještajna organizacija	Uhićenja, ispitivanja i vlastita krila unutar zatvora.

Povijest, pravna osnova i žrtve iranske moralne policije (Gasht-e Ershad). Uključuje pritvaranje Mahse Amini 2022. i represiju Plana Noor 2024.

Moralna policija.

Iranska Patrola za usmjeravanje (Gasht-e Ershad) — koja se obično naziva "moralna policija" — uniformirana je snaga zadužena za provođenje obveznog dress codea Islamske Republike za žene na javnim mjestima. Njezini su službenici pritvorili Mahsu Amini nekoliko sati prije njezine smrti; 2024. vlada je ponovno aktivirala patrole u sklopu Plana Noor ("Svjetlo").

Što je iranska moralna policija?

Patrola za usmjeravanje (**perzijski**: Gasht-e Ershad , گشت ارشاد) *specijalizirana je jedinica nacionalne policije FARAJA, osnovana 2005. pod predsjednikom Mahmudom Ahmadinežadom. Njezina je formalna misija provođenje tumačenja "javne čednosti" Islamske Republike — uglavnom usmjereno na žensku odjeću, kosu i ponašanje u javnim prostorima.* Odakle dolazi moralna policija?

Obvezno pokrivanje nametnuto je dekretom ajatolaha Homeinija u ožujku 1979. i kodificirano 1983. Od 1979. do 1992. provođenje su vršili

Komiteh (**Revolucionarni odbori**) i **Basidž. Patrola za usmjeravanje zamijenila je ranije "Patrole čednosti" 2005. kako bi osigurala vidljiviju, uniformiranu prisutnost s označenim kombijima. Kako djeluje moralna policija?**

Dana 13. rujna 2022. jedinica Patrole za usmjeravanje pritvorila je

Mahsu (Jina) Amini, 22 godine, na stanici metroa Haqqani u Teheranu. U roku od dva sata onesvijestila se u pritvorskom centru Vozara sa znakovima teške ozljede glave; umrla je 16. rujna. Neovisna međunarodna misija za utvrđivanje činjenica UN-a o Iranu Institucija · Gasht-e Ershad · 1979.–danas **Moralna policija.** je 2024. godine zaključila da je njezina smrt bila posljedica "fizičkog nasilja" od strane državnih agenata.

Povijest obveznog hidžaba u Iranu (1979.–2026.): članak 638. Kaznenog zakona, Zakon o čednosti i hidžabu iz 2023., Plan Noor iz 2024. i žene koje im se opiru.

Iranski zakon o hidžabu.

Obvezno pokrivanje ugrađeno je u iranski zakon od 1983. godine. Zakon o čednosti i hidžabu iz 2023.–2024. proširio je kazne na novčane kazne od 8.500 USD, desetogodišnje zatvorske kazne, bičevanje i zabrane putovanja. Ova stranica prati zakon, njegovu provedbu i žene koje mu se opiru.

Kada je Iran učinio hidžab obveznim?

Dana 7. ožujka 1979., manje od mjesec dana nakon revolucije, ajatolah Homeini naredio je da žene u državnim radnim mjestima moraju nositi hidžab. Masovni ženski prosvjedi u Teheranu 8. ožujka 1979. – na Međunarodni dan žena – privremeno su prisilili na povlačenje. Do srpnja 1980. hidžab je postao obavezan u svim javnim uredima, a 26. srpnja 1983. novi Islamski kazneni zakon (članak 102., kasnije članak 638.) kriminalizirao je svaku ženu koja se pojavi u javnosti "bez odgovarajućeg hidžaba".

Što kaže trenutni zakon?

Članak 638. Islamskog kaznenog zakona Irana propisuje kaznu zatvora od 10 dana do 2 mjeseca ili novčanu kaznu za žene koje se pojave u javnosti "bez hidžaba koji je u skladu sa šerijatom". U praksi se provedba također oslanja na članak 639. (kvarenje javnog morala), propise o poslovnim dozvolama i prometne propise koji se koriste za oduzimanje automobila čije su putnice otkrivene.

Vrhovni vođa, zapovjednici IRGC-a i Quds snaga, pravosuđe, Vijeće čuvara i vodeći ideolozi režima – dokumentarni tko je tko na vlasti u Iranu 2026.

Imena iza rekorda.

Moć u Islamskoj Republici prolazi kroz tri preklapajuće strukture: ured Vrhovnog vođe, Zbor čuvara islamske revolucije i klerikalno-pravosudni aparat koji provjerava kandidate i izriče presude. Ova stranica predstavlja pojedince koji obnašaju te dužnosti 2026., što svaki od njih kontrolira i koji su pod međunarodnim sankcijama. Svaka tvrdnja ovdje temelji se na javnim uredima, službenim izjavama i objavljenim popisima sankcija.

Ali Khamenei — Vrhovni vođa Islamske Republike od 1989.

Rođen 1939. u Mashhadu. Predsjednik Irana 1981.–1989., zatim imenovan Vrhovnim vođom nakon Khomeinijeve smrti u lipnju 1989. Prema iranskom ustavu, vrhovni je zapovjednik oružanih snaga, imenuje šefa pravosuđa, polovicu Vijeća čuvara i direktore državne radiotelevizije (IRIB). Ima posljednju riječ o nuklearnoj politici, regionalnoj strategiji i postupanju s prosvjedima. Sjedinjene Države, Europska unija, Ujedinjeno Kraljevstvo i Kanada označile su ga u vezi s kršenjem ljudskih prava i gušenjem prosvjeda 2022.–2026.

Mojtaba Khamenei — Svećenik, sin Vrhovnog vođe, često spominjan kao kandidat za nasljedstvo

Rođen 1969. Ne obnaša nikakvu formalnu državnu dužnost, ali iranski i međunarodni mediji naširoko izvještavaju da ima utjecaj na ured Vrhovnog vođe i dijelove sigurnosnog aparata. Više puta spominjan u nagađanjima o nasljeđivanju od Zelenog pokreta 2009., kada su ga oporbeni čelnici optužili za koordinaciju obračuna. Tvrdnje o njegovoj točnoj ulozi su sporne i uglavnom neprovjerljive iz otvorenih izvora.

ODJELJAK 6

Međunarodni odgovor

Odgovor svijeta na prosvjede u Iranu 2026. — kako su UN, EU, SAD i globalni mediji iznevjerili iranske prosvjednike tijekom Karminске zime.

Licemjerje svijeta.

Dominantan zapadni stav prema ratu 2026. bio je "suzdržanost" — humanitarni okvir koji se predstavljao kao moralni stav. Njegov stvarni utjecaj na živote Iranaca suprotan je onome što tvrdi.

Sankcionirajte simbole, licencirajte barele.

U samim mjesecima kada su europske kancelarije molile za deeskalaciju u ime zaštite civila, Islamska Republika je ubijala civile brže nego ikad u svojoj povijesti — deseci tisuća u dvije noći, a zatim političko vješanje svaka dva dana. Pozicija „ne ratu” nije spasila te živote. Primijenjena je protiv jedine sile koju režim nije mogao apsorbirati — vanjskog pritiska na svoje vodstvo — dok nije učinjeno ništa da se zaustavi unutarnje nasilje koje je već bilo u tijeku.

Slijedite naftu. U **rujnu 2025.**, tri mjeseca prije Karminске zime, Iran je izvezio **2,13 milijuna barela nafte dnevno** — najveća mjesečna brojka u godini, razina iznad prvog Trumpovog „maksimalnog pritiska”. Otprilike **87 posto** otišlo je u **Kinu**, prodano po cijeni od **10–30 USD ispod Brenta**, plaćeno putem 45-dnevnog lanca sjenovitog bankarstva. FDD, listopad 2025..

Sama Kina kupuje oko **90 posto** iranske nafte, osiguravajući otprilike **45 posto** proračuna iranske vlade — proračuna koji plaća IRGC i Basij. Američko-kineska komisija, studeni 2025..

Slogan je bio o zapadnim crpkama goriva, a ne o iranskim životima.

Ovo je struktura: **sankcionirajte simbole režima, licencirajte njegove barele**. Sankcionirajte moralnu policiju, licencirajte tankere koji ih plaćaju. Odredite IRGC, a zatim ukinite protok nafte čiji ih porezi opremaju. Iranci koji su strijeljani na ulicama i obješeni u zatvorima plaćaju račun za jeftino gorivo bez kojeg ostatak svijeta radije ne bi.

Zatim dolazi slogan: **ne ratu**. Kao da rat već nije počeo — unutar Irana, protiv Iranaca, 1981. i 1988., i 2009. i 2019., i 2022., i ponovno u siječnju 2026. Kao da prosvjednici koji su nosili transparente *Zan, Zendegi, Azadi* kroz vlastite gradske centre nisu upravo pokopali trideset tisuća svojih. Kao da se četrdeset sedam godina unutarnjeg rata moglo poništiti zapadnim transparentima.

Ono što su Iranci unutar Irana jasno rekli — u BBC i CHRI svjedočenjima — jest da trenutna pukotina **nije tragedija koju treba izbjeći**, već prvo otvaranje u jednoj generaciji kroz koje bi režim zapravo mogao pasti. Oni su realistični glede cijene. Ne traže od međunarodne zajednice da ih oslobodi; traže da prestane subvencionirati njihove tamničare.

Imenovani iranski dužnosnici odgovorni za ubojstva prosvjednika, mučenje i provođenje hidžaba, uz predloške pisama za zastupnike/kongresnike/euoparlamentarce radi uvođenja sankcija po uzoru na Magnitskog.

Sankcije.

Praktični vodič za pritisak na vašu vladu da uvede sankcije po uzoru na Magnitskog iranskim dužnosnicima izravno odgovornima za ubojstva prosvjednika, mučenje zatvorenika i provođenje obveznog hidžaba – s imenovanim počiniteljima i predlošcima pisama vašim predstavnicima.

Zašto sankcije?

Procesi po načelu univerzalne jurisdikcije su spori. Sankcije nisu. Zamrzavanje imovine i zabrane putovanja po uzoru na Magnitskog za imenovane počinitelje – suce, upravitelje zatvora, zapovjednike

IRGC-a, zapovjednike FARAJA-e – nameću trenutne osobne posljedice, šalju signal srednjim dužnosnicima da će njihovo sudjelovanje biti zapamćeno i stvaraju papirnati trag za buduća suđenja.

Imenovani počinitelji

Sljedeće dužnosnike javno su imenovali UN-ova misija za utvrđivanje činjenica o Iranu, Amnesty International, Iran Human Rights (IHR) i HRANA. Većina je već pod sankcijama EU-a i/ili Ujedinjenog Kraljevstva; malo ih je pod sankcijama SAD-a; gotovo nitko nije pod sankcijama Kanade ili Australije.

- **Ali Khamenei** — Vrhovni vođa. Vrhovna vlast nad IRGC-om, pravosuđem i Vijećem čuvara. Pod sankcijama: SAD, UK.
- **Hossein Salami** — Zapovjednik IRGC-a od 2019. Pod sankcijama: EU, UK.
- **Gholamreza Soleimani** — Zapovjednik Basidža. Pod sankcijama: EU, UK.
- **Ahmadreza Radan** — Načelnik FARAJA-e od siječnja 2023. Nadzire Patrole za usmjeravanje i Plan Noor iz 2024. Pod sankcijama: EU, UK.
- **Gholamhossein Mohseni-Eje'i** — Predsjednik pravosuđa od 2021. Osobno potpisao više smrtnih presuda prosvjednicima. Pod sankcijama: EU, UK.
- **Abolghasem Salavati** — "Sudac smrti" 15. ogranka Revolucionarnog suda u Teheranu. Pod sankcijama: EU, UK, SAD.
- **Mohammad Moghisseh** — 28. ogranak Revolucionarnog suda u Teheranu. Ubijen u siječnju 2024., ali njegova ostavština relevantna je za građanske tužbe.
- **Esmail Khatib** — Ministar obavještajne službe (Etela'at). Pod sankcijama: EU, UK.

Dvanaestodnevni rat iz lipnja 2025. i Operacija Epski bijes iz 2026.: zašto su mnogi Iranci pozdravili strane udare na Islamsku Republiku, što pokazuju podaci o ciljanju i civili koji su ipak ubijeni.

Dvaput u osam mjeseci Izrael i Sjedinjene Države iz zraka su napali Islamsku Republiku: dvanaestodnevni rat u lipnju 2025. i Operacija Epski bijes, pokrenuta 28. veljače 2026., dok je država još pucala na prosvjednike na vlastitim ulicama. U većini zemalja takvi napadi ujedinjuju stanovništvo iza svoje vlade. U Iranu se dogodilo gotovo suprotno — a razlog je tema ove stranice.

Što se dogodilo

13. – 24. lipnja 2025.	Dvanaestodnevni rat Izrael je pokrenuo zračnu kampanju protiv iranske vojne i nuklearne infrastrukture, ubivši veći dio visokog zapovjedništva IRGC-a u prvim satima. Zrakoplovi Sjedinjenih Država pogodili su utvrđena postrojenja za obogaćivanje. Primirje je stupilo na snagu 24. lipnja. Neovisni promatrači izbrojali su više od tisuću mrtvih u Iranu, od kojih nekoliko stotina civila.
Prosinac 2025. – veljača 2026.	Grimizna zima Između dvije kampanje Islamska Republika ubila je vlastite građane u razmjerima kojima se nijedno strano ratno zrakoplovstvo nije približilo. Samo 8. i 9. siječnja 2026. IRGC je dobio zapovijed da puca na nenaoružane mase. To je kontekst u kojem su Iranci prosuđivali ono što je uslijedilo.
28. veljače 2026.	Operacija Epski bijes Nakon što su pregovori propali, Sjedinjene Države i Izrael pokrenuli su zajedničku kampanju — otprilike 900 udara u prvih dvanaest sati na protuzračnu obranu, proizvodnju projektila te zapovjedna mjesta IRGC-a i Basidža. Vrhovni vođa Ali Hamenei ubijen je u prvim valovima. Iran je uzvratio dronovima i balističkim projektilima, a zemlju je zahvatio drugi nacionalni prekid interneta. Pogledajte zapisnik iz veljače.

Zašto mnogi Iranci nisu vidjeli neprijatelja

Okupljanje oko zastave uobičajen je odgovor na bombardiranje. To se ovdje nije dogodilo, ili barem ne u mjeri koju je Islamska Republika očekivala. Državna televizija pozivala je na nacionalno jedinstvo protiv agresora; ulice nisu odgovorile. U nekoliko gradova prosvjednici su izašli već istog tjedna, vičući protiv vlade, a ne protiv zrakoplova.

ODJELJAK 7

Metodologija i ograničenja

Izvori na koje se oslanjamo

- **Iran Human Rights (IHR)** — Oslo. Primarni izvor za broj pogubljenja.
- **HRANA** — Novinska agencija aktivista za ljudska prava — mreža unutar Irana. Primarni izvor za broj uhićenja.
- **Amnesty International** — istrage na razini pojedinačnih slučajeva i analiza stanja ljudskih prava.
- **Istražna misija UN-a za ljudska prava u Iranu (OHCHR)** — najautoritativniji pravni zapis.
- **Hengaw** za kurdske regije; **Baluch Activists Campaign** za Sistan i Beludžistan.
- **Centar Abdorrahmana Boroumana (Omid)** — povijesni arhiv od 1979. do danas.
- Reuters, BBC, AFP, Le Monde, AP za fotografije s terena i potvrđena izvješća.

Kako ime ulazi u zapisnik

1. Smrt, uhićenje ili presuda moraju biti dokumentirani od strane najmanje dva neovisna promatrača, ILI od strane jednog promatrača uz potvrdu obitelji, ILI sudskim dokumentom.
2. Uzrok smrti mora navesti izvor. Ako režim osporava uzrok, bilježe se obje verzije.
3. Fotografije se reproduciraju u skladu s uredničkim odredbama o poštenoj upotrebi u svrhu dokumentiranja teških kršenja ljudskih prava, uz navođenje autora gdje je poznat.

Brojke na ovoj stranici

Kada kažemo **ubijeno više od 42.000** i **uhićeno više od 100.000** za Grimiznu zimu 2025.–2026., brojke objedinjuju izvještaje IHR-a i HRANA-e do veljače 2026. One su konzervativne — stvarne brojke, s obzirom na nestanke interneta, veće su.

Brojke za ustanak 2022. koje koristimo (551+ ubijenih, uključujući 71 dijete; 22.000+ uhićenih) zbroj su IHR-a i Amnesty Internationala od veljače 2023.

Ključni potvrđni izvještaji (2026.)

- BBC News & BBC News Persian — “Otkrivanje imena i lica žrtava iranskog obračuna s prosvjednicima” (9. veljače 2026.). BBC Persian Forensic potvrdio je identitete više od 200 ubijenih prosvjednika.
- BBC Persian — interaktivna arhiva žrtava.
- Iran Human Rights — Sasan Azadvar, deseti prosvjednik obješen u roku od 42 dana (30. travnja 2026.).
- Iran International — tijelo pogubljenog 18-godišnjaka Amirhosseina Hatamija uskraćeno (travanj 2026.).
- Wikipedia — Masakri u Iranu 2026. (neprekidno ažurirani enciklopedijski zapis).

Ispravci

Ako imate novu informaciju, ime koje nedostaje, pogrešan datum ili ispravak priče na ovoj stranici, pišite na corrections@iranholocaust.org. Svaka e-poruka se čita.

Kako postupamo s proturječnim brojkama o poginulima

Kad je riječ o Iranu, najčešći propust u izvještavanju jest jedna brojka predstavljena bez navođenja izvora ili datuma. Nikada ne spajamo nekompatibilne brojke. Tamo gdje se organizacije ne slažu, svaka brojka pojavljuje se s tijelom koje ju je objavilo, datumom posljednje potvrde i onim što mjeri.

ODJELJAK 8

Preporuke

Ove preporuke proizlaze iz gore navedenog zapisa i upućene su državama, multilateralnim tijelima i organizacijama civilnog društva s mandatom ili kapacitetom za djelovanje.

1. Proširiti i adekvatno financirati neovisni međunarodni istražni mandat za Iran, s eksplicitnim ovlastima za događaje 2025.-2026. godine.
2. Sačuvati dokaze: arhivirati provjerene videozapise, medicinsku dokumentaciju, sudske dokumente i evidenciju ukopa prema standardima prihvatljivim u budućim postupcima.
3. Primijeniti ciljane mjere protiv imenovanih zapovjednika, sudaca i zatvorskih dužnosnika uključenih u ubojstva, mučenje i nepravedne smrtne kazne.
4. Podržati alate za zaobilaženje cenzure i otpornu povezanost za iranske korisnike tijekom isključenja interneta.
5. Zaštititi obitelji žrtava i puštene pritvorenike od odmazde, uključujući putem ubrzanih humanitarnih viza.
6. Objaviti nacionalna stajališta o pogubljenjima prosvjednika i pokrenuti pojedinačne slučajeve po imenu.

PRILOG

Izvori i skupovi podataka

Primarni i sekundarni izvori na koje se arhiv oslanja, te strojno čitljivi skupovi podataka iz kojih su izvedeni podaci u ovom izvješću.

Kako postupamo s proturječnim brojkama o poginulima

Vrsta	Definicija	Primjer
Potvrđeni imenovani broj	Pojedinci potvrđeni putem dva neovisna izvora s imenom, datumom i mjestom	7.007 imenovanih smrtnih slučajeva (HRANA, 23. veljače 2026.)
Službeno priznanje	Brojka koju je navela sama iranska država; tretira se kao donja granica, nikada kao ukupan broj	3.117 (iranski dužnosnici, 2026.)
Temeljeno na registrima ili dokumentima	Izvedeno iz bolničkih evidencija ili procurjelih internih dokumenata	30.304 smrtnih slučajeva iz bolničkih registara za 8. i 9. siječnja 2026.
Procjena ili tvrdnja	Projekcije i izjave političkih osoba ili mreža; uvijek označene kao takve	~50.000 (Reza Pahlavi, pozivajući se na dijasporu i medicinske mreže)

Slike i snimke

Fotografije na ovoj stranici potječu iz Wikimedia Commonsa, agencijskih materijala ili organizacija koje dokumentiraju događaje, a pohranjene su lokalno kako prekinuta vanjska poveznica ne bi mogla neprimjetno promijeniti ono što stranica prikazuje. Opisi navode što je prikazano i, gdje je relevantno, da identifikaciju provodi organizacija koja dokumentira, a ne mi. Ne objavljujemo grafičke slike mrtvih ako postoji portret koji je dostavila obitelj. Ne koristimo generativne slike za prikaz bilo kojeg stvarnog događaja, osobe ili mjesta; ako je ilustracija generirana, označena je.

Prijevod

Stranice su objavljene na 41 jeziku. Prijevodi su strojno potpomognuti, a zatim provjereni u pogledu terminologije, imena i brojki, koje se nikada ne lokaliziraju u različite brojeve. Ako je prevedena stranica iza engleskog izvornika, engleska verzija je mjerodavna. Prijavite pogrešku u prijevodu na adresu za ispravke; dovoljni su lokacija i URL.

Neovisnost i financiranje

Ova stranica ne prima sredstva ni od jedne vlade, političke stranke, organizacije u egzilu — uključujući Mojahedin-e Khalq i NCRI — niti komercijalnog sponzora. Ne sadrži oglašavanje i ne prima donacije. Sadržaj je objavljen pod licencom Creative Commons Attribution 4.0 kako bi se mogao kopirati, prevoditi i ponovno objavljivati bez dopuštenja, uključujući i od strane onih koji se s njim ne slažu.

Što ne radimo

- Ne primamo uredničke smjernice ni od jedne vlade, stranke, skupine u egzilu ili nevladine organizacije.
- Ne objavljujemo imena pod pritiskom obitelji koje traže privatnost.

Neovisnost

Nijedna vlada, stranka, izbjeglička frakcija, nevladina organizacija niti donator nema uredničku kontrolu. Stranica ne prihvaća oglašavanje niti donacije. Održavatelji volontiraju svoje vrijeme.

Fotografije i licenciranje

Fotografije s Wikimedijina Zajedničkog poslužitelja reproduciraju se pod navedenim licencama uz navođenje autora. Slike BBC-ja, Reutersa, AP-a, AFP-a i Sipa-e putem Le Mondea reproduciraju se pod poštenom uporabom u uredničke svrhe za dokumentiranje teških kršenja ljudskih prava, uz navođenje autora gdje je poznat.

Korištenje umjetne inteligencije

Generativna umjetna inteligencija koristi se isključivo za nacрте prijevoda i lekturu materijala s navedenim izvorima. Nijedan izmišljen citat, slika ili identitet generiran umjetnom inteligencijom ne pojavljuje se na ovoj stranici. Svaka činjenica zadržava primarni izvor provjeren od strane čovjeka.

Politika ispravaka

Pogreške se ispravljaju u roku od 48 sati od potvrde. Materijalni ispravci (pogrešno ime, pogrešan uzrok smrti, pogrešan datum) bilježe se na dnu dotične stranice. Pišite na corrections@iranholocaust.org.

Skupovi podataka

- **Imenovane žrtve** — iranholocaust.org/data/victims.json
- **Vremenska crta, 1979.-2026.** — iranholocaust.org/data/timeline.json
- **Ključne činjenice** — iranholocaust.org/data/key-facts.json
- **Imenovani subjekti** — iranholocaust.org/data/entities.json
- **Izvori citata** — iranholocaust.org/data/citations.json
- **Usporedni podaci o zločinima** — iranholocaust.org/data/comparison.json

Citat: iranholocaust.org, „Grimizna zima: represija ustanka 2025.-26. u Islamskoj Republici Iran“ (09 September 2026). <https://iranholocaust.org/report.pdf>. Licencirano pod CC BY 4.0.